

GÉCZI JÁNOS

A hang

(REGÉNYRÉSZLET)

13.

Két héttel utána, hogy a nem kellően fűtött Vörösmarty téri cukrászdában találkoznak, Judithot felhívta Evelyn, a Közel-Keletről érkezett, mókás ismerős, aki angolul inkább beszél, mint magyarul. Unatkozott, s keres valakit, akivel eltöltheti az idejét. Szabadkodik, de mivel Judith nem tömondatokban válaszol, kiböki, csináljanak, s az örömet okozna számára, közös programot. Már ha Judithnak nincs jobb elfoglaltsága, és kedve is lenne hozzá. Hogy hová menjenek, azt rábízza.

Semerre nem járt az elmúlt napokban, nem látott szinte a városból semmit. S hamarosan visszautazik. Hideg sincs, hogy ne kívánhatnának szabadba menni. Múzeumba is benézhetnek, ha van a figyelmükre érdemes tárlat. Judith a megbeszéltnapon úgy öltözik, hogy a rövidre fogott munka után rögvest találkoznak Evelynnel.

Felvetődött, hogy magukkal viszik Marymarit, aki nem ért rá, s kimozdulni sincs kedve, így nem is keresnek az ő időbeosztásának megfelelő időpontot. Judith időt kér ahhoz, hogy utánajárjon, illetve átgondolja, hova érdemes ellátogatniuk. Továbbá az időjárás-előrejelzésre is hasznos rápillantani. Baljós előérzetei vannak.

Aztán a Fűvészkert mellett döntenek. Több mint kétszáz éves, valószínűleg nem talmi. A pálmaház elég biztonságosan épített, hogy ne omoljon alá időnek előtte a rozsdásodó acélváz, s szóródjanak szét, balesetet okozva, bezúzott üveglakai. Oda nem sokan járnak, sétára alkalmasak az ösvények, közel esik a belvároshoz, metróval is könnyedén lehet elérni, s az üvegfalú, magas, házszerű építmény, amelyben mindenféle pálmák nőnek és orchideák virágzanak, hasonlatos szórakozóhely az európai világvárosokból ismertekhez. Csöpp képzelőerővel Bécsben, Londonban vagy Berlinben érezheti magát a látogató. Kár, hogy a tó száraz, bizonyosan be lesz fagyva.

A cserjéket élénk, színes tollú énekesmadarak szállták meg, csapatokba verődtek és észbontóan ricsajoznak. S a látogatók sem riasztják meg őket, némelyiküket akár meg is lehetne érinteni. Evelyn aprókat sikongatva siet a hol a bokrok között röpködő, hol a gallyak bogyóit csipegető jószágok között, az érdeklődését megtartja egyetlen üvegház növényeinek. Hogy becsukódik mögöttük a hatalmas üvegajtó, a bundáját menten kigombolja, keskeny vállára csúsztatja, és minden egyes nagyra nőtt vagy virágzó növényt hosszan nézeget.

– Mindig szeretted a virágokat? – hitetlenkedik a lelkesedés láttán, ám bár Judith menten el is szégyelli magát, mivel rájön, nem résztvevő társként, hanem kívülálló pszichológusként figyeli Evelynt.

– Hogyne! Te nem? Annyi virágot láttál már!

– Brazíliában nem találsz olyan fát, amelyen ne élne legalább egy tucat orchidea.

– Sosem jártam arra.

– Ha tőlem függött volna, én sem megyek. Fél év után unalmas. Szívesebben élttem Indokínában. Ott ugyancsak pompás virágok nőnek. A gyömbér szüntelen virágzik. A liliomokról nem szólva.

– De – álmodozik Judith a lába előtt pirosan virágzó gyömbérek fölött – Róma is virágos. Csak a térded magasságáig és a fejed fölött. Hogy mennyi rózsa nő a parkokban, el se hinnéd. Ha meg nem megfelelő számukra az időjárás, ciklámenekkel, majd jácintokkal és kankalinokkal telve virágos minden kert. A közparkok is.

– Izrael ehhez száraz. Nincs a városokban elegendő kert.

– Elég a terasz is, gondolom.

– Vagy a balkon. Már akinek kell.

– Vannak cserepes növényeid a lakásban? – Evelyn, a látogatókat figyelmeztető táblák ellenére, mindenhez hozzányúl, s ha alkalmasnak találja a pillanatot, sarjat tör a csavarpálmáról, magvát veszi a félig ért terméseknek s letör egy ágdarabot az érdekesebb fákról. – Én amerre csak járok, gyűjtöm a nekem tetszőeket. Igaz, nehezen élnek túl a szállítást, s mire hazaérkezem, nem mindig maradnak életben.

– Nem, nincsenek. Némák.

– Hogyan? – Evelyn huncutul mosolyog, ennél a válasznál azért többet akarna tudni.

– Nem beszélnek. – Judith kinyitja az üvegház egyik csapóajtaját, s belépnek az esőerdőt imitáló térbe. – Londonban az egészen apró, éjszakára zárható parkokat kedvelem, odahúzódik minden madár. Brüsszelben azt, hogy a kertekben dombokat csinálnak, és az oldalukra ültetett rózsafák alját bevetik árvalányhaggal. Cickányok meg sündisznók élnek alattuk. Vannak, akik viszik nekik a tücsköket. A sünöknek pedig a tejet, tálkában.

– Miért jöttél Ázsiából vissza?

– Hullákkal teltek az utcák. Meg dögökkel.

– De azt mondták, jól éltél, nem? Megvolt mindened.

– Itt is akad munkám. Szakmám szerint való.

– Jártam arra, ahol rendelsz. Nem használod a doktori címedet? Vagy nem honosítottad a diplomádat? Használhatnád?

– Ne nevetess! Ehhez a tevékenységhez az nem kell.

– Nancy, a yale-i témavezetőnk visszavonult, hatalmas kapcsolati tőkével a tarsolyában, s nem marad az intézet környezetében. Áttette a helyét, hm, nem is tudom, Európába vagy Ázsiába, vagy megmaradt volna Amerikában? Szóval Izraelben nekikezdett a speciális rehabilitációs csoport összehozásához.

– Semmi közöm hozzá! – és a szégyen ugyanolyan pirosra festi Judith arcát, amilyen színű a kabátja. Össeillenek.

– Pedig Nancynak rád van szüksége. Hasznosítani tudnád az ismereteidet. Te lennél ott az egyetlen világpolgár. Mármost innen.

– És tenyérjós, aki ért az egyéb boszorkányságokhoz is – nevet föl gúnyosan Judith.

– Nem. Ezekhez magam is értek! S például tökéletes kiképzést kaptam az esőcsinálásban.

– Hát arra szükség lesz!

– Tréfálsz?

– Dehogy. Mondják, itt az éghajlatváltás okozta krízis, nem?

– Emiatt jöttél?

– Nem. Egy örökségi ügyben van itt dolgom. Nem említette Marymari? De ha már tisztában lehetek Nancy nagyszabású tervével, aki az emigránsok gyermekei számára, pontosabban a kultúrát és nyelvet váltott második generáció gyökértelenségére keres megoldást, gondoltam, szólok neked. Hátha érdekel. Hiszen közénk jössz vissza, s olyan könnyen is mozogsz, mintha saját démonod lenne.

– Azaz! Saját!

Aztán a Fűvészkert bejáratánál lévő virágboltban Evelyn vásárol néhány apró, bőröndben is szállítható kavicskaktuszt, műanyagdobozokba csomagoltatja valamennyit, s a klinikák közelében megiszna egy csészényi forró teát. Judith megerősíti döntését. Amikor elköszönnek, nem kéri el Evelyn telefonszámát. Evelyn azért megjegyzi, hogy gondolja végig, milyen lehetőséget jelenthet számára az ilyen meghívás, és bármilyen részletkérdést illetően egy darabig még szívesen állnak a rendelkezésére.

– Azt hiszem, szívesen vagyok az, ami vagyok. Én innen többé el nem mozdulok.

– Úgy gondolod, sikerülni fog? – Evelyn könnyű csókot nyom búcsúképpen Judith bal orcájára.

14.

– Fűszeres szíveket?

– Igen. Gyömbérrel! Miért?

A vonal mintha elnémulna. Judith lánya elhallgat. A lélegzetvételét sem érzékeli az anyja.

– Itt vagy? – szól aggodalommal.

– De hiszen, anya, te nem szoktál sütni! Vagy vendéged érkezik?

– Ne nevetess! Nem hívok ide senkit.

– Eléggé bonyolult ám!

– A hozzávalók megvannak. Még ánizst is szereztem a tetejükre.

– Mi az az ánizs?

- Anise! A pernó ízesítője! Pernod! Ami frissíti a leheletet!
- És minek kell az neked?
- Jó a tea mellé, rágcálni!

El akarja a lányának, Hannának mondani, hogy a főzés örömforrás. De a lány nem hisz neki. Az éjszakai órák, amelyeket alvással, ha lehet álommal érdemes eltölteni, amúgy sem alkalmasak arra, hogy a gyomor örömét megidézzék.

- Anya, nem gondoltál még arra, hogy foglalkozz az unokáiddal?
- Úgy tudom, ez a szülők dolga.
- Ha elmaradna, akkor a nagyszülőké.
- Azt mondd, nem voltam jó anyád?
- Inkább azt, hogy nagymamaként talán jobb lennél.
- Nemrég ajánlottak egy új munkát, említettem-e már?
- Nem. Bizonyára nem vetted komolyan. Itt is elég feladatod lenne.
- A hagymapucolást nem fogom már megszeretni. Tudod, van néhány dolog, amivel ugyanígy vagyok.
- Anya, nem jó egyedül!

Judithnak baljós érzése támad. Az ember életében elkövetkezik egy olyan pillanat, amikor a családja, már ha adódik családja, azt véli, hogy gondoskodni kell róla, mivel a továbbiakban képtelen ellátni akár a legegyszerűbb dolgokat is. Mert gyánút ébresztők a bekövetkezett változások. Judith is így volt ezzel, amikor az ő botfülű anyja zenekedvelővé vált, és koncertjegyekre költötte minden vagyonát. De emlékszik az anyja rémületére, amikor a nagyanyja gombaszedés ürügyén természetjáróvá vált, ámbár csak bottal, majd pedig járókerettel tudott közlekedni. Az apai felmenők közt is előfordult ilyesmi: volt, aki földbirtokossága ellenére kapálni kezdett, más pedig elkártyázta az ügynökségét. Talán ilyesmikre gondol a lány, amikor felveti neki, hogy költözzenek össze, vagy ha nem is egymáshoz, de egymás közelébe. Aztán átfutott a fején az a gondolat is, hogy nem kellene annyit zaklatnia Hannát. Egy recept megkeresésére maga is vállalkozhat, még ha az unalmas is mások bevonása nélkül. Elvégre kapcsolatai életben tartását és az étkezési problémáját nem szükségszerű egyidejűleg gondoznia.

- Anya, a kabátzsebedben szokott sütemény lenni? Vagy cukorka. Esetleg a táskában?
- Dehogya!
- Szóval nem eteted a téren a galambokat? És szurtos utcakölyköknek sem ajánlékozol sztaniolba csomagolt cukordarabokat?
- Jó hogy mondd! Akkor kétszeres adag süteményt készítek, hogy mindezekre is jusson!

15.

A nagykövet fogadására Judith olyan meghívót kap, amelyben az áll, kék színnel nyomva, hogy az eseményre partnerével együtt hívják. Marymarit arra kéri, szedje magát össze, s kísérje el. Vissza is jelez, hogy köszönettel megy, s visz magával partnert. A hegyoldalban meghúzódnó, dél-amerikai stílusú rezidenciára taxival érkeznek, éppen időben, hogy nyugodtan várakozzanak addig, amíg a kanyarodó, lassan haladó gépkocsisorban a járművük a bejárathoz el nem ér. Sokan hivatalosak az ilyen alkalmakra. Judith meséli, mennyire élvezetesnek találta a legutóbbi állófogadást: a tálakon felhordott szendvicsek mellett szárított trópusi gyümölcsök halmiban oly jól lehetett hosszú körmökkel turkálni. Az üdítő italok mellett pedig a borok mind az Uruguayhoz közeli Vale dos Vinhedos egyik pincészetéből érkeztek. S táskájából előhalászott kézi tükrében az utolsó pillanatban rápillant az arcára. Nem csak annak látszom, de öreg is vagyok, állapítja meg. A körmei most valódiak. És az sem vigasztalja, hogy Marymari sem fiatalabb. Legfeljebb fiatalabb az arca, de azt egy műtét révén szerezte meg.

– Lesz egy kis meglepetés Önnek! – szorítja meg Judith könyökét a kulturális attasé, amikor már a nagykövet és felesége az újabb vendégeket üdvözölte. – Egy egészen jelentéktelen apróság!

– Biztos vagyok abban, hogy nem is lesz az oly kicsi! Szerénységét ismerve nagy dobásra számítok! Ne akarjon megtéveszteni!

– Várja ki a végét! Remélem, örömet okoz majd!

– Remélem, jól mennek a dolgai, s megtalálja bennük az élvezetét!

– Természetesen, igyekszem elvégezni a feladatomat. Most minden a vendégeink kedvéért lesz! Talán visszavágyik végre hozzánk, Brazíliába! S egyszer a barát-nőjének is megmutatja az országunkat – mosolygott rá az attasé először Marymarire.

A szmokingos attasé aztán elsodródik tőlük, s az éppen belépő olasz társasághoz csapódva az itáliai olívák változatosságáról áradozik.

– Helyes pasi – súgta Judith fülébe Marymari. Közben szélesen mosolyog, s mutatójával lakatot tesz az ajkára.

– Biztos voltam, hogy tetszeni fog. Megjegyezném, elég széles az érdeklődési köre, ámbár biztos láttad a szemén. Akár a bal szemén, amely kék. Akár a jobbon, amely szürke.

– Azt mondd, hogy meleg?

– A franc tudja, hogy van ez a dolog a trópusiaknál. De tény, hogy bárkit is szeretnek, azt nagyon szeretik.

– Segíthetek? – tér hozzájuk vissza a felemás szemű férfi. Marymari válasz helyett megjegyzi, hogy ekkora terem képesnek látszik ilyen nagy tömeget befogadására. És hová helyezik azt a sok kabátot, amelyektől megszabadulnak a vendégek, még mielőtt üdvözölnék a nagykövetet, selypegte, és kislányos hangja illett a rózsá-

szín, tüllökkel szegélyezett estélyijéhez. Ő bizony nem látott ruhatárat. Aggódik, vajon elég óvatosan bánnak-e a keppjével, ám bár ezt nem kérdezi meg.

– Az alkalmazottak fölviszik az emeletre. Sajnos nem áll módunkban külön helyiséget fenntartani erre a célra. Megmutassam alkalmas időben önnek az épületet? Olyan régi, csoda, hogy kísértetek nincsenek benne.

– Marymarit kizárólag a félvérek iparművészete érdekli – jegyzi meg Judith. – Ahhoz meg az egyházi gyűjtemény jezsuita kollekcióját kellene felkeresnie, annak is a brazil szekcióját. De ki nem állhatja a klerikusszagot – ezt azonban Judith magában gondolja.

– Akkor neki is lesz ma abban része. Hamarosan! – s egy újabb társasághoz lép át az attasé, ahol felemel a parkettáról egy elhullajtott kesztyűt.

– Igazítsd meg a szádat, a nagy izgalomban eldörzsölted a rúzsodat. Ott a mosdó – s Judith megfelelő irányba állítja Marymarit. – Még mielőtt azt gondolja, hogy elolvadtál tőle.

Judith elhagyatottan ténfereg az italos asztal előtt, amikor utoléri az attasé. Étel előtt egy korty hús Bento Gonçalves-i rosét ajánl, s máris felragadja a metszett poharak egyikét, s megtölteti a pincérrel. Átnyújtja az asszonynak. Ő maga azonban fehér bort iszik.

– Meséljen, hogy alakul a sorsa! Rég nem láttam! S hogyhogy nem hozta a nagy fehér férfiúját?

– Őt ott hagytam maguknak Belo Horizontében. De lehet, hogy Sao Paulóban. Valamelyik könyvtárban.

– Nem sajnálja? Túlságosan értékes darabnak látszott.

– Remélem, az is így gondolja, aki megtalálta. Bár lehet, még továbbra is ott gubbaszt valamelyik irdatlan könyvespolc tövében. Tudja, sokkal érdekesebb volt vele akkor élni, amíg az erdőkben járkált. Idővel elunalmasodott.

– Értem. Mert addig sem az Ön szoknyáján ült.

– Kinek a szoknyájáról van szó? – s hogy rájuk talál, menten felmutatja az üres poharát Marymari. Ujjaival szórakozottan forgatja a poharat arca magasságában, kívánságát nem lehet nem észrevenni.

– Az enyémről – mondta Judith. – Merthogy az került sorra.

– Ajánlhatok valami italt? Ha elkezdődik a zene, nem lesz egy ideig felszolgálás. Tudja, hogy van ez.

– Önre bízom magam! – búgja elmélyített hangon Marymari.

– Szolgálatára! – és máris bor kerül Marymari poharába.

– Milyen szorgalmasak itt a manók!

– Nem manók ezek, hanem mesebeli törpék!

– Önöknél is élnek?

– Az európaiakkal együtt érkeztek. S minden településen van belőlük legalább egy.

– Ó! – kacagott fel Marymari. – Hát nem családosok?

– A család előnyeiről talán Judith tudna felvilágosítást adni!
– Nem inkább a hátrányairól? – és Judith hozzákocintja a pohara peremét Marymari és az attasé poharához. Összecsilingelnek.

Amikor megszólal a zene, majd fellebben a függöny, amely mindaddig eltakarta a szalonzenészeket, az attasé, mint akinek ez a feladata, eltűnik. Mint mindenki, Judithék is a zenészek felé fordulnak. A teremben megszűnik az emberzaj. Tizenegyen játszanak hangszerükön a papírszalagokkal feldíszített emelvényen, vonósok, fúvósok és két dobos, lábcines. Az első szám egy hűvös bossa nova volt, udvarias tapssal köszönik meg. Bemutatja a zenekart, majd a programot is, kellemes szórakozást ígérve, a nagykövet. Majd a hosszú batucada következik s egy kesernyés fado. Némi csend után a színpadról kivonulnak a zenészek. A technikusok óvatosan felvisznek egy faládát. Huzalokat csatlakoztatnak hozzá, eközben fel-felmordulnak a hangfalak.

A színpadra, a számára hatalmas lépcsőkön, fölmászik egy apró, kifogástalan öltözékű férfi. Szokatlanul nagy és boka fölé érő cipőt hord, csíkos pertlivel kötötte meg. Élére vasalt nadrágocskát visel, s felső testére dzsekiszzerű puha kabátot húzott. Nyakát hatalmas bogra kötött nyaksál óvja, a bogot oldalra fordította, hogy ne akadályozza az állát, amelyet szüntelen mozgat. Rágógumit rág ugyanis. Amúgy vidám, az apró termetű emberek igyekezetével lépdél a doboza felé, macsósan, döntgetve a padlót. Felkapaszkodik, azaz föltornássza magát a dobozra, s mintha lovat ülne meg, kényelmesen rátelepedik a tetejére.

– Nyolcvankét centiméteres – suttogja Marymari fülébe az attasé. S ő menten tovább adja az információt előbb Judithnak, majd a körötte állóknak. Ez az egyszerű adat tűzvészként terjed szét a meghívottak között.

A zenész a hangszer tetejére ülve fölemeli a fejét, tekintetével átpásztázza az alatt reá figyelőket. Majd bemutatja az ütőhangszert. A cajónt. És megvárja, míg vágni nem lehet a csöndet.

Lassan megbillenti a törzsét, előrehajol, belekapaszkodik a doboz használatától kifényesedett peremébe, férfiasan arányos és karcsú, apró ujjait legyezőszerűen szétteríti, majd összezárja. Ötsávós, két szárnyú pillangó a két kézfeje. Ekrüszín, könnyű lepke, amely a mozdulatlanságból felszabadultan éppen most bújik ki a bábból, imbolyog, részegíti a levegő, a fény, a szivárványszínű világ, s végtagjai ízeit egyre-másra kezdi mozgatni, mozgásra ösztönözni – egy doboz vékonyfalú tetején. Az üreg fölé kifeszített, papirosszárz bőrön. Dörmögő, dünnögő dobbanások nyugalmas hangja tölti meg a termet, amely egyfolytában hangosodik, majd elhalkul, nyugalomba csitul. Az ujjak begyével, körmök peremével, körömlappal, ujjak bogas végével, húsos tenyér külső, majd belső élével, becsukott tenyérrel, csuklóval, laza és keményre fogott kézfejjel, heves ököllel, ujjak hátával ébreszt hangokat, hol esőkopogás van az ezüstfelszínű, éjszakai tavon, hol pokoli jégverés a cseréptetőn, zúzmara szitálása az aszfalton, hol zuhatag a sziklákra hullva, hol pedig májusi eső lépkedése az orgonabokrok levelén. Zaj, zöreij, dobogás, nesz, zörgés és robaj járja

át a termet. Majd meg duruzsolás. Motoszkálás a padláson. Egyre nagyobbakat lélegeznek a vendégek. A kicsike férfi teljes mellkasával ráhajol a doboz peremére, kinyújtott kezével lenyúl a függőleges oldallap közepéig, püföli, vágja és simogatja, majd még inkább előbbre csúszik, óvatosan egyensúlyoz a doboz élén, s teljes jobb és bal karjával, mellkasával döngeti a falapot. Fejjel lefelé lóg a doboz falán. Zümmög, zsong, zúg, duruzsol a kozmosz. Dörejlik. A fejével üti a hatalmas dobozt, hozzáveri az állát, kondítja a homlokát, mígnem teljes testével rátapad a dobként használt ládára, a hangszerére, valósággal szeretkezik vele. És a dobverés, azaz ami leginkább zaklatott és fölrázó dobolásként leírható, hangok dallamos mintázatát kezdi formázni, s a kis növésű alak először a szalonzenészek bossa nováját, majd a batucadát s végezetül a fadót játsza el, nem csak tökéletesebben, de szívhez szólóbban is a különös ütős hangszeren. Égi zene ez, emberkéztől eredő, mégis földmélyi és tektonikus. A kevéske férfi mennyei hangokkal árasztja el a hallgatóit, mindazzal, ami a legrémesebb zörej és a legfenségesebb hangzatok között létezik a világon, s amelyek mögött érzékelhetőkké válnak a finoman és durván megütött kristályok, míves és otromba tárgyak, kőzetek és ember készítette eszközök, a sóhajra meglebbenő lélek selyemburka és az embertesten átszaladó tömör pisztolygolyók.

Aztán, mint mindennek, ennek is vége szakad egyszer.

Judith poharában nem marad egyetlen korty bor sem.

Az elenyésző méretű alak visszaváltozik emberré, felegyenesedik a dobozon, lovagló ülésbe helyezkedik, arcáról csorog az izzadtság. Alig számba vehető teste azonban jóval kisebbnek látszik, mint produkciója kezdetén. Elfogyott, mint a léggömb, ha egyszer kiszalad belőle némi hélium. De azért könnyed marad, mint aki elszállni készül.